

Landskap: Halland. Upptecknat av: Harald Nilsson
 Härad: Åaurås Adress: Kung Oscarsväg 7, Lund
 Socken: Gunnarp. Berättat av: Karl Andersson
 Uppteckningsår: 1936 Född år i Lundagärde

Uppteckningen rör

Torp.	sid.1.
Gärdesgårdar.	" 2.
Lantbruksredskap.	" 3.
Åkdon.	" 4.
Lysekäring.	" 5.
Lyse i stugan.	" 6.
Svinslakt.	" 7.
Bröd.	" 8.
Skvaltkvarn.	" 9.
Bränna svedja.	" 10-11.
Bränna ljung.	" 12.
Timmerpris	" 13.
Dika.	" 14.

Skriv endast på denna sida!

14 sidor

5400

Torp.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV.

—*—
1.

Det var inte så noga förr med utmarkerna. Där kunde folk bygga sig en "stava" (stuga) nästan var dom ville. Så tog de upp lite mark runt omkring stugan och sedan blev det ett torp. På det sättet kom detta ställe till. Det var förr torp under Tyggården. Men hela "arrendet" bestod i att de skulle bära en börda lax från Falkenberg till gården.

De som bodde här på stället före min tid, och jag kom hit 1897, hade varit här i 28 år innan de kunde ha ko, men de hade får och getter.

Halland
Faurås
Gunnarps
1936.

5400 *uppt. av Harald Nilsson
Bor. Karl Gustavson*

Gärdesgårdar.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV.

Utom gårdsgård, som de byggde kring svedjorna fanns här s k y g å r d (hankagård = hankagärdsgård). Denssenare bestod av: t r å l (-ar), s t a v (-er), h a n k (-ar), s t r e t a (-or). Trålarna var benämningen på de parallellt med marken löpande stängerna, s t a v e r, parvis i marken nedslagna störrar, mellan vilka hankarna voro bundna, på vilka senare trålarna vilade. Stretor, snedställda stöttor, vid vart annat par staver. På varje par staver fanns tre hankar och på varje hank låg en trål.

5400

Lantbruksredskap.

Det viktigaste jordbruksredskap, som för användes, utgjordes av spada, grep, flåhacka, ärgeskrok och träpinnaharv.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV.

3.

5400

Åkdon.

Det enda åkdon, som förekom var en tr ä b u l t a v a g n .

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV.

—*—
4.

5400

Lysekäring.

Lysekäringen hade sin plats vid spisen. De stickor av furu, som användes i lysekäringen kallades "sping".

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV.

—*—
5.

5400

Lyse i stugan.

Utom ljuset från spisen fanns det ingen annan belysning i stugan än av furustickorna i lysekärningen.

När man hade skomakare och skräddare fick ett av barnen stå och lysa för dem med en furusticka. Samma var det när de slaktade vilket alltid skedde i köket. Jag har själv, som barn stått och lyst vid slakten.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV.

—*—
. 6.

5400

Svinslakt.

Det slaktades förr bara en gång om året, nämligen till julen. Då började de klockan 3 i "svinottan", och höll på till det blev dager. Fläsket blev med tiden mycket härsket, men ju härsknare det var dess bättre var det, för då varade det längre.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV.

—*—
7.

Halland
Gunnarps sn.

5400

uppt. Harald Nilsson

1936

Bröd.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV.

8.

Det var mycket ont om råg i min barndom så i vardagslag fick vi bara havrebröd. (I Lundagärde i Tjöringe s:n). Men om söndagarna hade vi blandbröd, som bestod av hälften rågmjöl.

5400

Skvaltkvarn.

Skvaltkvarn hade här benämningen `a i n h f o t a k v a r n .`

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV.

—*—
9.

5400

Bränna svedja.

Detta var det sista stället här som de s k e a på och det var i början på 1890-talet. De brukade svedja på backarna öster om gården men där växte mest ene och ljung och bara "nåt ynka träd". De svedja väl och lade upp stenen i rösen. Den sista svedjan hade de bara potatis på.

När de skulle göra i ordning en svedja, högg de ner och kvistade enet på våren för de "ruttnade" bäst i salen". Sedan breddes det ut så att det kom att ligga jämntjockt. Sedan fick det ligga till följande vår då det brändes.

De tände på svedjan en dag när det såg ut att bli regn. Om det var lugnt tändes runt omkring, annars i motvind. Efter bränningen sattes potatis. De hackade upp små hål i marken och lade potatisen där och sedan lade de aska på, och så en liten jordhög en "kypa" över. Det blev mycket goda potatis.

Efter potatisskörden fick svedjan växa igen. Det var den sista svedjan.

Tidigare svedjade de varje år på utmarkerna. Efter potatisen

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV.

10.

Svedja

5400

sådde de då råg. Den myllades ner med k r a f s e r av en,
med en fem, sex grenar på. Sedan sådde de gräsfrö i rågen och
så fick de bra bete i flera år.

Där blev mycket "folkaföda" på svedjorna men där var också
mycket arbete med dem. Runt svedjorna byggde de gårdsgårdar,
som kallades k o r s g ä r d s g å r d a r och de var slarvigt
lagda, men det gjorde ingenting för de skulle inte stå så länge.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV.

—*—
11.

5400

Bränna Ljung.

För hade de många får och för att få bete till dem brände de Ljung.

Det var tidigt på våren, som de tände på en dag mot kvällen och sedan fick det brinna som det ville, "ju längre det gick, ju likare var det". Här fanns stora Ljungmarker. Den nya Ljungan, som spirade upp blev så "fin och grann".

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV.

—*—
12.

5400

Timmerpris.

För ett oxlass prima timmer betalades 10 kronor, på torgdagarna i Falkenberg. De brukade även byta bort timret mot råg.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV.

—*—
15.

5400

Dika.

Vid dikning användes förr t r ä g r e f v o r (grepar).

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV.

—*—
14.